

Sotsiaalministeerium

Teie: 04.02.2026 nr SOM/26-0163/-1K

Meie: 05.03.2026 nr 1-7/28-2

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse eelnõu kooskõlastamine märkustega

Lugupeetud minister

Siseministeerium kooskõlastab nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) märkustega. Esitame järgmised lahendusettepanekud ning täiendavad küsimused eelnõu kohta.

- Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 1** palume jääda kas korrakaitseseaduse (edaspidi ka KorS) § 54 määratluse juurde või seletuskirjas või seletuskirja lisas täpsustada, miks käesolevas eelnõus on tehtud avaliku koha definitsiooni täpsustus või erisus. Eelnõu seletuskirjast ei selgu, kas näiteks olukorras, kus isik korraldab enda korteris koosoleku, käsitletakse seda samuti avaliku kohana.
- Eelnõu § 3 lõike 1 punkti 6** osas märgime, et terminit „isolatsioon“ seaduses ei kasutata, mistõttu palume nimetatud punkti või eelnõud täpsustada või termin loetelust välja jätta.
- Eelnõu § 5 lõike 5** osas märgime, et sätte sõnastus jätab lahtiseks nii isikute ja asutuste ringi, kelle käest on Terviseametil (edaspidi ka TA) õigus andmeid nõuda, kui ka andmete koosseisu, mida TA on õigustatud saama. Selline võimalus peaks olema pigem nakkushaiguse tõrje faasis. Seletuskirja kohaselt on sätte eesmärgiks tagada TA-le õigus saada andmevaldajatel olemasolevat teavet järelevalvemenetluse või nakkushaiguse tõrje käigus. Antud sätte sõnastus on aga sellest oluliselt laiem, sätestades õiguse andmeid nõuda „rahvastiku tervist ähvardava ohu hindamiseks ja selle maandamiseks“. Seletuskirja põhjal ei ole selge, milliseid olukordi vastav määratlus hõlmab. Kui sätte eesmärgiks on tagada vajalike andmete kättesaadavus üksnes järelevalvemenetluse ja nakkushaiguste tõrje läbiviimise eesmärgil (nagu seletuskirjas välja toodud), teeme ettepaneku see selgelt välja tuua ka eelnõus.
- Eelnõu § 7 lõikes 1** viidatakse sama paragrahvi lõike 1 ohule, kuid selles lõikes ei ole ohtu kirjeldatud.
- Eelnõu § 7 lõiked 5 ja 7** reguleerivad ravi osutamist ning isiku haiglasse toimetamist. Lõike 5 kohaselt tuleb isikut sundravi kohaldamise otsusest teavitada mitte hiljem kui 12 tunni jooksul. Kui see on alles teavitamise tähtaeg, siis kui kiiresti tuleb ravi alustada? 48 tunni tähtaeg hakkab kulgema ravi kohaldamisest, samast ajast algab ka kohtule taotluse esitamise tähtaeg. Samas saaks arst kohtusse pöörduda kohe peale otsuse tegemist, miks ta peab kuni ravi kohaldamise alguseni ootama? Mõistlikuks ei saa pidada olukorda, et arsti otsuse peale hakkab politsei isikut haiglasse toimetama. See saab toimuda üksnes kohtumääruse alusel. Muul juhul peaks seda tegema keegi teine, nt kiirabi. Lisaks jääb

selgusetuks, milles seisneb abi osutamine. Abi osutamine ei ole iseenesest sunni kohaldamine. Täpselt vajab sätestamist, milles seisneb politsei poolne abistamise kohustus ja millisel juhul ja kui palju ning kas selleks on lubatud ka erivahendite kasutamine (v.a tulirelv/taser). Samuti – kuidas hüvitatakse abi osutamisel tekkinud kulud ning kes vastutab nende (arst/kohus) otsuste tulemusel tekkinud kahjude jms eest.

6. **Eelnõu § 7 lõikes 6** juhime tähelepanu, et sättes toodu ei ole politsei ülesanne ja sellega ei saa nõustuda. Politsei ei hakka nakkushaige isiku haiglas viibimise ajal tema vara kaitset tagama (nt elukohas ahju kütma). Oma vara kaitset saab korraldada nakkushaige ise või tema volitatud isik, vt kehtiva seaduse § 4 lõiget 5. Vastavaid korraldusi on võimalik teha ka nakkushaiglast nt telefoni teel. Kui isikul tõesti lähedasi ei ole, siis peab seda korraldama kohalik omavalitsus. Teeme ettepaneku jätta sättest välja tekstiosa „koostöös politseiga“.
7. **Eelnõu § 7 lõikes 8** juhime tähelepanu, et eelnõu § 7 lõikes 1 nimetatud isik võib liikuda igal pool ja kasutada ka erinevaid riiklikke teenuseid (nt juhilubade saamine). Kui eesmärgiks on selline isik kinni pidada, siis on politsei selleks liialt kitsas ring ja seda ringi tuleks seega laiendada. Tervishoiuteenuse osutaja peab tagama informatsiooni operatiivse olemasolu ja kättesaadavuse laiemale ringile riigiasutustest ja olema valmis 24/7 reageerima.
8. **Eelnõu § 7 lõikes 8** juhime tekstiosale „kelle asukoht on teadmata“. Kuigi analoogne säte on ka kehtivas seaduses, on jätkuvalt ebaselge, millise menetlusega on tegemist, ehk milliseid meetmeid politsei isiku asukoha tuvastamiseks kohaldada võib. Tegemist ei ole tagaotsitava kriminaalmenetluse seadustiku tähenduses ega isiku asukoha tuvastamisega väärtemenetluse raames. Samuti ei ole tegemist teadmata kadunud isikuga. Kas tegemist on kaasamisega riiklikusse järelevalvesse? Teeme ettepaneku eelnõus sätestada, milliseid KorS-is toodud meetmeid politsei isiku asukoha tuvastamiseks võib kohaldada. Eraldi küsimus on, mis saab siis, kui politsei nakkushaige asukoha tuvastab. Seaduse järgi teavitab politsei tervishoiuteenuse osutajat – kas tervishoiuteenuse osutaja toimetab ise isiku haiglasse? Kui kiiresti ja kas sellesse kaastakse omakorda politsei?
9. **Eelnõu § 8 lõikes 4** on tekstiosa „kiiret sekkumist“. Juhime tähelepanu, et kui tegemist on sündmusega, mis vajab kiiret sekkumist, siis üksnes TA teavitamine ei ole piisav. Kui nakkushaigusega kaasneb oht eskaleeruda kriisilukorraks, siis selleks, et koostada ohuhinnang, planeerida ressursse ja kaardistada ohualasid, peaks see teave jõudma laiemale ringile asutustest.
10. **Eelnõu § 8 lõike 5 punkt 3** juures palume selgitada, kas säte laieneb ka politseile, kui vastav kahtlus tekib muude politseile pandud ülesannete täitmise käigus? Seletuskirja kohaselt hõlmab punkt 3 *muid asutusi ja isikuid, kes on oma majandus- või kutsetegevuse käigus tuvastanud õnnetusjuhtumi või olukorra, millega võib kaasneda ohtliku nakkushaiguse epideemilise leviku oht. Siia kuuluvad näiteks haridusasutused, kinnipidamisasutused, transpordisektori ettevõtjad (nt laeva- või lennukikapterid) ja suurettevõtted*. Nt vanglate/arestimajade puhul ei ole tegemist majandus- või kutsetegevusega.
11. **Eelnõu § 8 lõikes 7** juhime tähelepanu, et eelnõu kohaselt edastatakse teave nakkushaiguse kahtluse või diagnoosimise kohta koos andmesubjekti isikuandmetega, kuid ebaselgeks jääb, milliseid isikuandmeid on silmas peetud. Lõikega 7 kehtestatakse volitusnorm täpsema korra kehtestamiseks valdkonna eest vastutava ministri määrusega. Eelnõule lisatud rakendusakti kohaselt on kavas hakata edastama muuhulgas eriliigilisi isikuandmeid. Kuivõrd selliste andmete edastamine riivab intensiivselt andmesubjekti põhiõigusi, peab edastatavate isikuandmete põhikoosseis olema sätestatud seaduses, mitte määruks. Seaduses peaks olema määratletud vähemalt edastatavate andmete liigid (nt isiku üldandmed (isiku nimi, isikukood, kontaktandmed), diagnoosi andmed jne).
12. **Eelnõu § 9 lõike 3 punktis 3** soovime teada, kes saab juurdepääsu nakkushaiguste registri? Eelnõule lisatud vastav määruse kavand (kavand 4) ei käsitle andmete juurdepääsu ja andmete väljastamist.

13. **Eelnõu § 9 lõikes 5** palume üldiselt üle vaadata nii eelnõus endas kui ka rakendusaktis, milliseid andmeid plaanitakse saada rahvastikuregistrist. Oluline on andmeid puudutav selgelt välja tuua, et praktikas ei tekiks andmete väljastamisel probleeme.
14. **Eelnõu § 9 lõike 5 punktis 1** on loetletud isikuandmed. Kas nimetatud andmeid on plaanitud küsida rahvastikuregistrist? Kui jah, siis tuleb see ka rakendusakti rahvastikuregistrist saadavate andmete hulka lisada.
15. **Eelnõu § 9 lõike 5 punktis 1** on sõna „viibimiskoht“. Samas nakkushaiguste registri põhimääruses rahvastikuregistrist neid andmeid saadavana ei märgita. Rahvastikuregistri seaduses on „viibimiskoht“ eraldiseisev termin ja andmed, kuigi teadaolevalt kasutatakse määratlust ka teises tähenduses, see tähendab koht, kus isik peamiselt teadaolevalt viibib, mitte registreeritud elukoht. Mida siin on mõeldud? Kui õigusaktis kasutada muus tähenduses kui rahvastikuregistri seaduses viibimiskoht, siis kas võiks öelda näiteks teadaolev/harilik viibimise koht vms.
16. **Eelnõu § 10 lõike 8 punktis 3** palume täpsustada kas loa taotlemise protsessi on kaasatud ka teisi asutusi, näiteks politseid? Eelnõule lisatud rakendusaktide kavandite hulgas vastav määruse kavand puudub.
17. **Eelnõu § 13 lõikes 3** on sätestatud immuniseerimise korraldus Siseministeeriumi valitsemisalas. Tekib küsimus, kas vastav regulatsioon peab olema sätestatud seaduse tasandil. Kui Siseministeeriumil või tema valitsemisala asutusel on eelarves vahendid täiendava immuniseerimise kulude katteks, kasutatakse neid vastavalt vajadusele. Pakutud sõnastus toob aga Siseministeeriumile kaasa püsiva rahalise kohustuse, sõltumata igaaastastest riigieelarvelistest võimalustest. Seejuures võib tekkida olukord, kus seadusest tulenev kohustus ei ole tegelikkuses täidetav, kuna eelarvelised vahendid puuduvad. Samuti vajab kaalumist, kas juhul, kui immuniseerimise vajadus on seotud politsei kaasamisega käesoleva seaduse alusel, kas kulude kandmine peaks lasuma valdkonna eest vastutaval Sotsiaalministeeriumil? Lisaks märgime sama paragrahvi lõike 4 osas, et ka politsei (Siseministeeriumi valitsemisala) töötajad käivad välismissioonidel.
18. **Eelnõu § 17 lõikes 7** juhime tähelepanu, et töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muutmisega kaob tööandjal edaspidi tervisekontrollide otsuste säilitamise kohustus, kuna töötervishoiuteenuse käigus tekkinud terviseandmete dokumenteerimise ja säilitamise kohustus lasub tervishoiuteenuse osutajal. Lisaks peab teenuseosutaja esitlema otsuse andmekoosseisu tervise infosüsteemi. Seetõttu ei toimu enam tervisekontrolli otsuste edastamist ega säilitamist tööandja juures (v.a enne 01.07.2026 väljastatud tervisekontrolli otsuste puhul). Seega oleks ettepanek välja võtta tööandja kohustus tõendite säilitamise kohta ja rakendada see sarnaselt töötervishoiuarsti otsustega, et need kajastuvad teistes riigi andmekogudes. Lisaks ei ole selge, kuidas tööandja saab teada, kas töötaja on pärast eelmise tõendi väljastamist elanud kõrge tuberkuloosi haigestumise riskiga riigis või olnud kokkupuutes tuberkuloosi nakatunud isikuga. Samuti vajab selgitamist, kas ja millisel viisil töötaja peab neid asjaolusid kinnitama ning kas tööandjal tekib õigus selliseid andmeid küsida või kontrollida.
19. **Eelnõu § 17 lõigetes 9 ja 10** juhime tähelepanu järgmistele asjaoludele. Lõige 9 ja 10 ei sobitu sätte pealkirja alla, sest neis reguleeritakse kinnipeetavatega seonduvat. Eelnõu § 30 lõike 2 kohaselt teeb järelevalvet käesoleva seaduse § 17 nõuete täitmise üle Tööinspeksioon, kuid me ei toeta järelevalvepädevuse laiendamist lõigetele 9 ja 10. Seletuskirjas märgitud kinnipeetava, arestialuse ja vahistatu mõisted tulevad vangistusseadusest, mis ei laiene kinnipidamiskeskuses viibivatele välismaalastele. Lisaks võivad vanglates ja arestimajades viibida näiteks ka kainenemisele toimetatud isikud, sundtoodud jne. Ka nende ohutus tuleb tagada. Loetelus puudub viide arestimaja sisekorraeeskirjale. Lõike 10 osas selgitatakse seletuskirjas, miks edasine ravi on vajalik, samas ei selgu, kuidas seda koostööd ette kujutatakse. Politseil puudub kohustus ja pädevus tegeleda isikuga vabanemisjärgselt tema jätkuravi korraldamiseks. Teeme ettepaneku lõikest 10 jätta välja kinnipidamiskeskused ja arestimajad.

- 20. Eelnõu §-s 22** juhime tähelepanu reisiettevõtete vastutusele, kui teavitamise nõudeid ei täideta.
- 21. Eelnõu 23 lõikega 1** kehtestatakse volitusnorm ohtlike nakkushaiguste leviku tõkestamiseks Eesti riigipiiril. Rakendusakti (kavand 15) osas tõusetuvad hetkel järgmised küsimused:
- 21.1. kavandi § 3 punkti 5 kohaselt korraldab TA koostööd PPA ning Maksu- ja Tolliametiga. Seda koostöö kohustust ei peaks Vabariigi Valitsuse määruse tasandil reguleerima.
 - 21.2. kavandi § 4 lõige 1 – kas teavitamise kohustus ei peaks olema ka näiteks bussijuhil?
 - 21.3. kavandi § 5 lõige 1 – kuidas saab politsei teada, et isikul on kohustus esitada vastav tõend ja kas tõend tuleb esitada nii riiki sisenemisel või ka väljumisel ning kuidas saab selle info vedaja?
 - 21.4. kavandi § 5 lõige 4 – kas TA on 24/7 kontakt, kuhu vastav teada edastatakse ja milline on TA konkreetne tegevus - nt kiirabi, kes toimetab isiku tervishoiuteenuse osutaja juurde või kuidas edasi toimetatakse?
 - 21.5. kavandi § 6 lõige 1 – mida peetakse silmas koostöö all piiripunkti valdajaga tingimuste loomisel? Politsei saab ruume valdajalt ja need ruumid, mis on PPA kasutuses, ei ole arvestatud TA vajadusteks ja tegevusteks.
 - 21.6. kavandi § 6 lõige 2 – kes sättes toodud meetodeid piiripunktis rakendab?
 - 21.7. kavandi § 7 lõige 4 – palume asendada sõna „otsustab“ sõnaga „rakendab“.
 - 21.8. kavandi § 8 lõige 3 – kas siin mõeldakse ametiabi halduskohtumenetluse seadustiku alusel? Transpordivahendi peatamine on TA pädevuses. Maksu- ja Tolliametil on pädevus kauba kinnipidamiseks ja on olemas taristud, kuhu neid paigutada. Politseil selline võimekus ja roll puudub.
- 22. Eelnõu § 23 lõikes 2** juhime tähelepanu sõnadele „alalise piiripunkti valdajale“. Palume täpsustada keda mõeldakse „alalise piiripunkti valdaja“ all, kellele eelnõu kohaselt rakenduvad täiendavad ülesanded ja seeläbi ka täiendavad kulud. Kui mõiste „piiripunkt“ tuleb riigipiiri seaduse §-st 10, siis mida on silmas peetud sõnade „alaline“ ja „valdaja“ all. Õigusselguse tagamiseks tuleb eelnõus sõnaselgelt sätestada, kellele ja millised ülesanded pannaks. Riigiasutuste puhul tuleb seletuskirjas neile avaldub rahaline mõju ka välja tuua. Hetkel on seletuskirjas kajastatud üksnes TA võimalikud kulud.
- 23. Eelnõu § 23 lõikes 3** jääb selgusetuks olukord, et isegi kui politsei kuidagi tuvastab, et isikul puudub vajalik tõend ja ei luba teda piiri ületada, siis mis saab edasi. Selleks peab olema seadusest tulenev säte, milles nähtuks, mida isik rikub ja teda ei lubata riiki. Kes menetleb isikut edasi? Kuidas, kelle kuludest toimub isiku tagasisaatmine või kus näiteks isik ööbib?
- 24. Eelnõu § 23 lõikes 4** juhime tähelepanu, et kohustus peaks olema ka Maksu- ja Tolliametil. Riigipiiri seaduse § 9 lõike 2 kohaselt annab lisaks politseile ka toll loa välispiiri ületamiseks. Seega tuleks lisada kindlasti Maksu- ja Tolliamet, et tagada kõikide asutuste andmevahetus. Seletuskirjast ei tulene selgelt, kas siin võiks isiku konkreetset Eestis viibimise kohta ka nõuda. Seletuskirjas selgitada rohkem lahti, mis on reisiandmed.
- 25. Eelnõu § 25 lõikes 2** tuleks sätestada selge nimekiri andmekogudest, millistest andmeid väljastatakse. Palume täpsustada, mida on mõeldud uurimistoimingute all?
- 26. Eelnõu § 27 lõike 1 punktis 6** juhime tähelepanu, et avaliku ürituse ja koosoleku korraldamise nõuded on sätestatud KorS-is. Palume kaaluda sõnastada järgmiselt: keelata avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise või kehtestada nende pidamisele ja korraldamisele täpsemaid nõudeid. Lisaks juhime tähelepanu, et KorS § 59 lõikele 2 kohaselt spordiürituse korraldamise ja pidamise nõuded sätestab spordiseadus. Palume kaaluda vajadust täiendada ka punktiga 7, mille kohaselt võiks keelata ka spordiürituste korraldamisel või kehtestada nende pidamisele ja korraldamisel täpsemad nõuded.

- 27. Eelnõu § 28 lõike 2 punktis 6** palume arvestada sama ettepanekut, mis on tehtud eelnõu § 27 osas.
- 28. Eelnõu § 28 lõike 5 punktis 2** palume täpsustada, kes kontrollib KorS § 44 täitmist?
- 29. Eelnõu § 28 lõike 5 punktis 4** on sõnad „isikusamasuse tuvastamine“. Juhime tähelepanu, et isikut tõendavate dokumentide seadus eristab isiku tuvastamist ja isikusamasuse kontrollimist. Isiku tuvastamine on menetlus, mille käigus tehakse isik kindlaks. Isikusamasuse kontrollimine on menetlus, mille käigus veendutakse, et tegemist on selle isikuga, kes ta eeldatavalt on. Seega tuleb eelnõu § 28 lg 5 punkti 4 ja lg 7 punkti 5 täpsustada.
- 30. Eelnõu § 31 lõikes 1** on sõna „haldusorgan“. Palume jääda kehtiva sõnastuse juurde ning haldusorgani asemel kasutada „korrakaitseorgan“ või põhjendada, miks on muudatusettepanek tehtud. Lisaks palume kaaluda KorS § 26 (teavitamine), § 45 (sõiduki peatamine) § 52 (vallasasja hoiulevõtmine) lisamist. Meie hinnangul on nende meetmete lisamine vajalik, sest TA-l peaks olema võimalik teavitada isikuid, et tekkinud on vastav olukord. Sõidukeid peaks olema võimalik peatada, kuna kui on näha, et keegi lahkub piirkonnast, siis näiteks isikut võib küll küsitleda (KorS § 30), kuid sõidukit peatada ei saa. Samuti võib tekkida ka olukord, kus oleks vaja kontrollida nt asja/eset, mis võib olla nakkusohtlik.
- 31. Eelnõu § 31 lõikes 2** palume täpsustada, et kui on tegemist nakkushaigega, siis miks toimetada isik tema elu- või viibimiskohta? Palume kaaluda lisaks KorS § 46 lõikes 5 kirjeldatud lahendust.
- 32. Eelnõu § 31 lõikes 3** palume täpsustada milliseid sunnivahendeid TA võib rakendada ja kui soov on suurendada ettekirjutusega määratavat sunniraha, siis tuleb ka see seaduses sätestada. Kindlasti tuleks eristada sunniraha määra eraisikutele ja juriidilistele isikutele.
- 33. Eelnõu § 32 lõikes 2** juhime tähelepanu, et kaasamine ei tähenda oma ülesannete üle andmist teisele asutusele. Tegevused saavad toimuda üksnes kaasaja eestvedamisel. Endiselt on lahendamata, kes ja mille eest kaasamise korral vastutab.
- 34. Eelnõu § 32 lõikes 4** nõustume, et TA saab tagada väljaõppe, aga ilmselgelt mitte teadmisi ja oskuseid.
- 35. Eelnõu § 32 lõikes 5** tuleks õigusselguse huvides viidata KorS-i 5. peatükis sätestatule või konkreetsetele paragrahvidele.
- 36. Eelnõu § 38 lõikes 2** tuleks sätestada, et politsei on kohtuväline menetleja §-des 34 ja 35.
- 37. Eelnõu §-s 44** juhime tähelepanu riigipiiri seaduse muudatustele. Soovime eelnõust välja jätta kõik riigipiiri seadusega seotud muudatused. Juhime tähelepanu riigipiiri seaduse reguleerimisalale - seadus sätestab Eesti riigipiiri mõiste, riigipiiri asukoha määramise ja tähistamise, maismaapiiripunkti sisenemise korraldamise, piirirežiimi ning vastutuse piirirežiimi rikkumise ja riigipiiri ebaseadusliku ületamise eest. Sätted, millega soovitakse riigipiiri seadust muuta ei kuulu riigipiiri seaduse reguleerimisalasse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister

Jaanus Põldmaa 6125041
jaanus.poldmaa@siseministeerium.ee